

Tillaga um skýrar verklagsreglur, faglegt mat og gagnsæi við gerð viljayfirlýsinga og samstarfssamninga Hafnarfjarðarbæjar

Bæjarráð samþykkir að fela bæjarstjóra, í samvinnu við viðeigandi fagsvið stjórnsýslu Hafnarfjarðarbæjar og lögfræðipjónustu bæjarins, að undirbúa og leggja fram tillögur að formlegum verklagsreglum og gátlista um undirbúning, faglegt mat, samráð, ákvarðanatöku og skráningu viljayfirlýsinga, vinnusamkomulaga, valréttarsamninga og annarra sambærilegra samninga sem Hafnarfjarðarbær gerir við einkaaðila, félagasamtök eða aðra opinbera aðila.

Markmið reglnanna skal vera að tryggja faglega, gagnsæja og vandaða málsmeðferð, jafnræði aðila og aðkomu íbúa og kjörinna fulltrúa á viðeigandi stigum ákvarðanatöku.

Verklagsreglurnar skulu meðal annars byggja á eftirfarandi grundvallarþáttum:

1. Faglegt foráhættumat og undirbúningur

Áður en tekin er ákvörðun um að ganga til formlegra samninga eða veita tilteknum aðila sérstök réttindi eða fyrirheit um ráðstöfun eigna, lands eða annarra verðmæta bæjarins skal liggja fyrir skriflegt faglegt mat viðeigandi sérfræðinga stjórnsýslunnar.

Í matinu skal meðal annars fjalla um lögmæti fyrirhugaðra ráðstafana, fjárhagsleg áhrif, skipulagslegar forsendur, mögulega áhættu og aðrar skuldbindingar sem kunna að leiða af samkomulaginu.

2. Jafnræði, samkeppni og gagnsæi

Á undirbúningsstigi skal metið hvort fyrirhugað samstarf eða ráðstöfun verðmæta og réttinda bæjarins kalli á opið auglýsingar-, samkeppnis- eða innkaupaferli.

Tryggja skal að jafnræðis sé gætt gagnvart þeim aðilum sem kunna að hafa hagsmuni af viðkomandi verkefni og að fyrir liggi skriflegur rökstuðningur fyrir vali á samstarfsaðila og því ferli sem viðhaft er.

3. Mat á samráðsþörf og aðkoma íbúa

Áður en gengið er til samninga skal fara fram skriflegt mat á því hvort eðli, umfang eða áhrif verkefnisins gefi tilefni til samráðs við íbúa eða aðra hagsmunaaðila.

Þegar verkefni kunna að hafa veruleg áhrif á nærumhverfi, skipulag, þjónustu eða hagsmuni íbúa skal sérstaklega meta þörf fyrir íbúafundi, kynningar eða annað skipulagt samráð áður en ákvarðanir eru teknar sem kunna að takmarka raunverulegt svigrúm til breytinga.

Niðurstöður samráðs og hvernig tekið hefur verið tillit til framkominna sjónarmiða skulu liggja fyrir við pólitíska afgreiðslu málsins.

4. Opinber skráning og rekjanleiki ákvarðana

Hafnarfjarðarbær skal halda aðgengilega og reglulega uppfærða skrá á heimasíðu bæjarins yfir gildandi viljayfirlýsingar og samstarfssamninga sem falla undir reglurnar.

Þar skulu eftir því sem við á koma fram upplýsingar um tilgang samstarfs, samstarfsaðila, gildistíma, ábyrgðaraðila, stöðu verkefnis og formlega afgreiðslu þess.

Birting upplýsinga skal vera í samræmi við gildandi lög um upplýsingagjöf, persónuvernd og þagnarskyldu.

5. Skýr pólitísk ábyrgð og formleg afgreiðsla

Í verklagsreglunum skal skýrt kveðið á um hvaða viljayfirlýsingar og samkomulög skuli lögð fyrir bæjarráð og eftir atvikum bæjarstjórn til formlegrar afgreiðslu.

Sérstaklega skal tryggt að samningar sem fela í sér ráðstöfun verulegra verðmæta, fyrirheit um lóðir eða önnur réttindi, fjárhagslegar skuldbindingar eða umfangsmikil skipulags- og uppbyggingaráform hljóti viðeigandi pólitíska umfjöllun áður en þeir eru undirritaðir.

Við afgreiðslu slíkra mála skal viðeigandi faglegt mat og önnur nauðsynleg gögn liggja fyrir.

6. Tímamörk og innleiðing

Tillögur að verklagsreglum ásamt gátlista skulu lagðar fyrir bæjarráð eigi síðar en þremur mánuðum frá samþykkt þessarar tillögu.

Við gerð reglnanna skal jafnframt fara yfir núverandi verklag bæjarins og meta hvort þörf sé á breytingum á gildandi reglum eða samþykktum til að tryggja samræmda framkvæmd.

Greinargerð

Viljayfirlýsingar, vinnusamkomulög og aðrir samstarfssamningar eru mikilvæg stjórnþæki sveitarfélaga. Þau geta skapað tækifæri til uppbyggingar, þróunar og samstarfs við fjölbreytta aðila og þannig stuðlað að framþróun samfélagsins.

Slíkir samningar geta hins vegar einnig haft veruleg áhrif á skipulag, fjárhag, ráðstöfun eigna og hagsmuni íbúa. Þótt viljayfirlýsingar séu oft settar fram sem óskuldbindandi geta þær, eftir efni sínu og orðalagi, haft réttaráhrif eða skapað væntingar um framhald verkefna. Því er mikilvægt að undirbúningur þeirra sé vandaður frá upphafi.

Atburðarás síðustu vikna vegna fyrirhugaðrar uppbyggingar við Krýsuvíkurveg hefur undirstrikað mikilvægi þess að skýr og samræmd vinnubrögð séu viðhöfð þegar sveitarfélagið gengur til samstarfs um umfangsmikil verkefni.

Málið hefur meðal annars vakið spurningar um faglegt undirbúningsmat, umfang samráðs við íbúa, upplýsingagjöf til kjörinna fulltrúa og hvernig staðið er að undirbúningi og afgreiðslu samninga sem kunna að hafa veruleg áhrif á nærumhverfi og samfélagið í heild.

Mikilvægt er að draga lærdóm af slíkum málum og nýta þá reynslu til að bæta stjórnsýsluna til framtíðar.

Gagnsæi og fagleg vinnubrögð eru forsenda þess að ákvarðanir njóti trausts og séu teknar á réttum forsendum.

Jafnframt er mikilvægt að tryggja að jafnræðis sé gætt við val á samstarfsaðilum, sérstaklega þegar um er að ræða ráðstöfun á landi, eignum eða öðrum verðmætum bæjarfélagsins. Fyrir liggi skýr rök fyrir því hvernig samstarfsaðilar eru valdir og hvort öðrum aðilum hefði átt að gefast kostur á þátttöku.

Ekki síður skiptir máli að íbúar hafi raunveruleg tækifæri til að koma sjónarmiðum sínum á framfæri áður en ákvarðanir eru teknar sem hafa áhrif á þeirra nærumhverfi.

Með skýrum verklagsreglum, faglegu mati, auknu gagnsæi og skilgreindri ábyrgð má draga úr hættu á óvissu, misskilningi og ágreiningi um meðferð mikilvægra mála.

Tillagan snýst því ekki um að takmarka möguleika Hafnarfjarðarbæjar til samstarfs eða uppbyggingar heldur að tryggja að slík verkefni séu undirbúin og unnin með þeim faglega hætti sem íbúar, samstarfsaðilar og kjörnir fulltrúar eiga rétt á að gera kröfu um.

Markmiðið er einfalt en það er að styrkja traust á stjórnsýslu Hafnarfjarðarbæjar, tryggja vandaða ákvarðanatöku og að hagsmunir bæjarfélagsins og íbúa þess séu ávallt hafðir að leiðarljósi.